DOI: 10.26693/jmbs08.01.264
УДК 378.147:611.018.1

Шепітько В. І., Борута Н. В., Стецук Є. В.,
Лисаченко О. Д., Скотаренко Т. А.,
Вільхова О. В., Левченко О. А.

ТЬЮТОРСТВО ЯК УНІВЕРСАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ДО ВИКЛАДАННЯ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ

Полтавський державний медичний університет,
Полтава, Україна

Мета – розкрити теоретичні засади впровадження тьюторського підходу до викладання гістології, цитології та ембріології, як універсальної педагогічної технології.

Методи – аналіз, узагальнення та систематизація відомостей науково-методичної літератури.

Результати. Одним із складників кредитно-модульної системи навчання в закладах освіти III-IV рівнів акредитації є технологія тьюторства. Індивідуалізація освіти сприяла розвитку технологій тьюторства, яка спрямована на розвиток самостійної роботи в навчально-виховному процесі вищої медичної школи, а сам тьютор несе відповідальність не лише за рівень знань, а також за формування особистості майбутнього медика.

Впровадження в навчальний процес тьюторства – це прагнення до виявлення обдарованого молодого покоління, допомогти їм організуватися в освітньому просторі університету та познайомитися із здобувачами з їх мріями, проблемами. Тьютор поступово засвоює якісно відмінну від попереднього досвіду роботи роль, що вимагає опанування технік самоорганізації, здатності брати на себе ініціативу в ситуації невизначеності, культивації парадоксального мислення. Тьютор стає своєрідним взірцем, демонструючи учням певні орієнтації й техніки для самовдосконалення.

Реалізація тьюторства у вищій медичній школі відбувається на підґрунті взаємоповаги та довіри, що створює реальну можливість для здійснення постійного професійного зростання компетентності викладача і збільшення знань здобувача освіти, його самооцінки, формує гнучкість і нестандартність мислення, створює бажання поповнювати власні знання.

Тьюторство є одним із перспективних напрямків розвитку саме індивідуалізації навчання у професійній підготовці майбутніх студентів-медиків, що сприяє до створення цілого комплексу навчальних і навчально-методичних посібників для виконання самостійної роботи; розроблення інтегрованих міжкафедральних завдань; розвитку колегіальних відносин викладачів і здобувачів освіти; розробки завдань, які передбачають нестандартні рішення.

Висновки. Тьюторство є однією із форм організації навчального процесу, що передбачає проведення здебільшого індивідуальних консультацій, використання проєктних методик, запровадження інформаційних технологій. Він допомагає формувати навички самоосвіти, саморозвитку та творчого розв'язання професійних завдань, навчання ефективним прийомам розробки та реалізації дослідницьких проєктів у різних сферах практичної діяльності здобувачів.

Ключові слова: тьюторство, здобувачі освіти, кафедра гістології, цитології та ембріології.

Вступ. Вища медична освіта забезпечує професійну підготовку здобувачів вищої освіти та являється головною складовою реформування галузі охорони здоров'я та реалізації соціальних пріоритетів держави, тому що від рівня підготовки майбутніх фахівців залежить якість надання медичної допомоги населенню країни. Виклики сьогодення, які вносять корективи і в підвищення кваліфікації медиків, сприяють освоєнню інноваційних знань, умінь та навичок, що будуть відповідати сучасному розвитку медичної науки.

Розвиток і якість системи вищої медичної освіти у вищих навчальних закладах України потребують в запровадженні сучасних форм і методів роботи зі здобувачами, які будуть сприяти покращенню організації освітнього процесу шляхом впровадження передових наукових розробок, запровадження сучасної інформатизації навчального процесу, наявності висококваліфікованих викладачів і створення сучасної навчально-методичної бази в медичній галузі [1].

В останні роки все більша увага приділяється створенню таких умов, що сприяють максимальній реалізації і розкриттю потенціалу здобувача вищої освіти. Особливий інтерес викликає тьюторство, як принципово нова педагогічна позиція, і вважається однією із універсальних форм організації навчально-виховної діяльності у вищій школі, оскільки в умовах виконання Болонських реформ відбувається інтернаціоналізація засобів формування фахівця [2].

Сьогодні результативною технологією вважається тьюторська технологія, яка уже відома у

багатьох країнах світу. Термін «тьютор», – педагог-наставник, походить від англійського “tutor” і латинського “tueor”, що означає «спостерігаю», «охороняю», «оберігаю», «піклуюся», «підтримую» [3, 4].

Розглядаємо поняття тьюторство як модульно-тьюторську технологію, що сприяє індивідуалізації в освітньому процесі, створенню власної освітньої траєкторії; забезпечує сприятливі умови для розкриття власних здібностей, креативностей кожного здобувача освіти, формує потреби самостійної індивідуальної роботи двох рівноправних партнерів – тьютора і майбутнього фахівця [5, 6].

Рівень та якість підготовки випускників Полтавського державного медичного університету, насамперед, залежать від рівня компетентності його науково–педагогічних працівників, які безпосередньо займаються навчальною, науковою та виховною діяльністю. Їх професіоналізм визначається не тільки сукупністю знань, умінь і навичок, а ще й особистісними якостями, які відповідають профілізації викладацької діяльності [7].

Мета роботи: розкрити теоретичні засади впровадження тьюторського підходу до викладання гістології, цитології та ембріології, як універсальної педагогічної технології.

Методи дослідження: аналіз, узагальнення та систематизація відомостей науково-методичної літератури.

Результати дослідження та їх обговорення. Предметом тьюторського супроводу на кафедрі гістології, цитології та ембріології є різна діяльність учасників освітнього процесу, яка направлена на вирішення освітніх задач. Реалізація тьюторства співробітниками кафедри сприяє індивідуалізації освіти, яка направлена на виявлення і розвитку мотивів та інтересів здобувачів вищої освіти, пошуку сучасних освітніх ресурсів для створення індивідуальної освітньої програми молоді. Така робота на кафедрі організовується і здійснюється керуючись принципом суб’єктності, обов’язково з урахуванням інтелектуальних здібностей здобувачів освіти їх можливостей і мотивації на професію.

Для успішної реалізації тьюторства, як універсальної педагогічної технології до викладання цитології, гістології та ембріології – є діяльність студентського наукового гуртка, де саме тьюторство є провідним в організації і контролюванні самостійної роботи здобувачів, саме під час їх роботи в гуртку. Така діяльність молодого покоління сприяє поглибленню і розширенню їх знань, формуванню інтересу до пізнавальної діяльності, оволодінню прийомами процесу пізнання, розвитку здібностей, методам роботи над навчальною літературою та правильному написанню рефератів, доповідей. Успішне виконання самостійної роботи забезпечується за умови вмотивованості, чіткої постановки пізнавальних завдань, підбору методів, обсягу роботи, встановлення видів консультаційної допомоги (настановні, тематичні, проблемні консультації), критеріїв оцінки, видів і форм контролю.

Головний принцип тьюторства на кафедрі полягає в тому, що найкращі представники зі студентського середовища допомагають іншим у навчальному процесі та самоосвіті. Робота в таких групах сприяє мотивації та взаємної інтелектуальної активності та підвищує ефективність пізнавальної діяльності здобувачів освіти на кафедрі (**рис. 1**).

Рис. 1 – Робота під керівництвом тьютора з гуртківцями під час проведення експерименту в лабораторії університету

Робота здобувачів освіти в науковому гуртку вже розпочинається на першому курсі, в подальшому дослідництво проводиться в інших формах, хоча й гурткова робота не припиняється. Робота в гуртках не є єдиною формою співвиконання фрагменту науково-дослідної роботи кафедри, але її питома вага найвища серед інших форм. Така діяльність здобувачів освіти в науковій групі кафедри, дозволяє запалити в них вогник творчості, залучити до дослідницького підходу в усіх сферах його діяльності.

Становлення і розвиток студентської наукової групи кафедри гістології, цитології та ембріології та робота в ній молодого покоління, допомагає дослідникам оволодіти методикою наукових експериментів, розвинути навички самостійної пошукової роботи, розвинути творчу ініціативу та здібності до теоретичного аналізу.

Науково-дослідницька робота здобувачів освіти, з використанням тьюторського підходу на кафедрі гістології, цитології та ембріології спрямовується на підготовку соціального працівника-дослідника нової генерації, якому притаманне високий динамізм та культ пошуку. Оскільки, в процесі науково-дослідницької роботи здобувачі освіти, під керівництвом досвідчених викладачів кафедри, набувають навичок користування науковою,

довідниковою, методичною літературою, методами інформаційного пошуку та навичками комп'ютерної обробки даних (**рис. 2**) [8].

Рис. 2 – Математична обробка отриманих даних під керівництвом викладача-тьютора із гуртківцем

Висновки та перспективи подальших досліджень. Слід зазначити, що сьогодні залучення здобувачів вищої освіти до науково-дослідної роботи (особливо на перших курсах) недостатньо мотивоване та не має чітких зв'язків з майбутньою професією. Тому, такий практичний досвід тьюторства на кафедрі гістології, цитології та ембріології показав зростання інтересу серед молоді до проблеми наукової організації праці кафедри та зростання їх успішності серед студентства.

Отримані здобувачами освіти нові навички та знання, сприятимуть формуванню у них практичних вмінь, допоможуть застосовувати здобуті знання в практичних ситуаціях, сприятимуть оволодіванню сучасними знаннями з дисципліни, підготують їх самостійно приймати обґрунтовані рішення, здобувати навички міжособистісної взаємодії, а також знаходити компроміс у вирішенні конфліктних ситуацій.

References

1. Hromoviy V. Individualniy pedahohichniy suprovid uchniv [Individual pedagogical support of students]. [Ukrainian]. Available from: (2010) http://osvita.ua/school/upbring/1240/?list=0
2. Volosovets OP. Pytannya yakosti osvity u konteksti vprovadzhennya zasad Bolonskoyi deklaratsiyi u vyshchiy medychniy shkoli [The question of the quality of education in the context of the implementation of the principles of the Bologna Declaration in a higher medical school]. *Medychna osvita*. 2005;2:12-6. [Ukrainian]
3. Boyko A. Tyutor – yakisno vishcha pedahohichna pozitsiya i noviy prostir dukhovno-moralnoi vzayemodiyi [A tutor is a qualitatively higher pedagogical position and a new space for spiritual and moral interaction]. *Pedahohichni nauki: zbirnik naukovikh prats Poltavskiy natsionalniy pedahohichniy universitet imeni VH Korolenka. Poltava 2011.* 2011;2:4-10. [Ukrainian]
4. Pakhomova T. Shlyakhy vprovadzhennya tyutorskoyi systemy osvity u zarubizhnykh krayinakh [The way of introducing the tutor system of education in foreign countries]. *Problemy pidgotovky suchasnogo vchytelya*. 2012;1(5):220-4. [Ukrainian]
5. Osadcha K. Suchasni modeli pidgotovky pedagogiv do zdiysnennya tyutorskoyi diyalnosti [Modern models of training teachers to carry out tutoring activities]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskogo derzhavnogo pedagogichnogo universytetu imeni Pavla Tychyny*. 2018;1:207-14. [Ukrainian]
6. Forster F, Hounsell D, Thompson S. *Tutoring and Demonstrating: A Handbook*. Edinburgh: Centre for Teaching, Learning and Assessment, University of Edinburgh; 1995. 94 p.
7. Shepitko VI, Boruta NV, Stetsuk YeV, Skotarenko TA, Levchenko OA. Nastavnitstvo na kafedri histolohiyi, tsitolohiyi ta embriolohiyi yak holovna skladova v sistemi fakhovoi pidhotovki molodoho vykladacha [Mentoring at the department of histology, cytology and embryology as the main component in the system of professional training of young teachers]. *Aktualni problemi suchasnoi meditsini*. 2022;22(3-4):198-200. [Ukrainian]. doi: 10.31718/2077-1096.22.3.4.198
8. Shepitko VI, Boruta NV, Stetsuk YeV, Yakushko OS, Daniliv OD, Levchenko OA. Robota v studentskiy naukoviy hrupi - vazhliviy etap u stanovlenni molodoho naukovtsya [Working in a student research group is an important stage in the development of a young scientist]. *IX Mizhnarodna naukovo-praktichna konferentsiya «Rozvitok doslidzhen, praktika ta osvita». Florentsiya 2022*. 2022. p. 110-4. [Ukrainian]

UDC 378.147:611.018.1

Tutoring as a Universal Pedagogical Technology for Teaching Histology, Cytology and Embryology

Shepitko V. I., Boruta N. V., Stetsuk Ye. V., Lysachenko O. D., Skotarenko T. A., Vilkhova O. V., Levchenko O. A.

Abstract. *The purpose of the study* was to reveal the theoretical foundations of the implementation of the tutoring approach to the teaching of histology, cytology and embryology as a universal pedagogical technology.

Materials and methods. Analyses, generalization and systematization of information from scientific and methodical literature were used in the study.

Results and discussion. Tutoring technology is one of the credit-module system of education components in educational institutions of the III-IV levels of accreditation. Individualization of education contributed to the development of tutoring technologies, which are aimed at the development of independent work in the educational process of a higher medical school, and the tutor is responsible not only for the level of knowledge, but also for the formation of the personality of the future doctor. The introduction of tutoring into the educational process is a desire to identify the gifted young generation, to help them organize themselves in the educational space of the university and to get to know the applicants with their dreams and problems. The tutor gradually acquires a different role from previous work experience, which requires mastering self-organization techniques, the ability to take the initiative in a situation of uncertainty, and the cultivation of paradoxical thinking. The tutor becomes a role model, showing students certain orientations and techniques for self-improvement.

Implementation of tutoring in a higher medical school takes place on the basis of mutual respect and trust, which creates a real opportunity for continuous professional growth of the teacher's competence and increasing the knowledge of students, their self-esteem, forms of flexibility and non-standard thinking, creates a desire to replenish one's own knowledge.

Tutoring is one of the promising directions of the development of the individualization of training in the professional training of future medical students, which contributes to: creation of a whole set of educational and teaching-methodical manuals for independent work; development of integrated interdepartmental tasks; development of collegial relations of teachers and students; development of tasks that involve non-standard solutions.

Conclusion. Tutoring is one of the forms of organizing the educational process, which involves mostly individual consultations, the use of project methods, and the introduction of information technologies. It helps to form the skills of self-education, self-development and creative solution of professional tasks, training in effective methods of development and implementation of research projects in various spheres of practical activity of students.

Keywords: tutoring, students, department of histology, cytology and embryology.

ORCID and contributionship:
Volodymyr I. Shepitko : 0000-0001-5570-795X [A,E,F]
Natalia V. Boruta : 0000-0002-9262-8967 [A,B,D,E]
Evgeny V. Stetsuk : 0000-0002-4239-2618 [A,B,D]
Olha D. Lysachenko : 0000-0001-8274-3008 [A,B,D,F]
Elena V. Vilkhova : 0000-0002-3371-9930 [A,B]
Tetyana A. Skotarenko : 0000-0002-3467-8990 [A,B]
Olga A. Levchenko : 0000-0003-1068-5034 [A,B]

A – Work concept and design, B – Data collection and analysis,
C – Responsibility for statistical analysis, D – Writing the article,
E – Critical review, F – Final approval of the article

CORRESPONDING AUTHOR
Nataliia V. Boruta
Poltava State Medical University,
Department of Histology, Cytology and Embryology
23, Shevchenko St., Poltava 36039, Ukraine
phone: +380509582691, e-mail: boruta.nata@ukr.net

The authors of this study confirm that the research and publication of the results were not associated with any conflicts regarding commercial or financial relations, relations with organizations and/or individuals who may have been related to the study, and interrelations of coauthors of the article.

Received 23.12.2022
Accepted 18.01.2023

Recommended for publication by a meeting of the editorial board after review